

**LIETUVOS RESPUBLIKOS RIBOJAMŲJŲ PRIEMONIŲ DĖL KARINĖS AGRESIJOS
PRIEŠ UKRAINĄ NUSTATYMO ĮSTATYMO NR. XIV-1888 4 IR 5 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO**

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Atsižvelgiant į vykdomą karinę agresiją prieš Ukrainą ir poreikį Lietuvai papildomai, greta Europos Sąjungos nustatytų tarptautinių sankcijų, nacionaliniu lygmeniu, kiek tai neprieštarauja Lietuvos Respublikos tarptautiniams įsipareigojimams ir ES teisei, taikyti ribojamąsias priemones valstybėms agresorėms kaip užsienio politikos priemonę, 2023 m. balandžio 20 d. buvo priimtas Lietuvos Respublikos ribojamųjų priemonių dėl karinės agresijos prieš Ukrainą nustatymo įstatymas Nr. XIV-1888 (toliau – Įstatymas).

Įstatymas galioja iki 2025 m. gegužės 2 dienos. Įstatymo 4 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta: „Nustačius poreikį pratęsti nustatytų ribojamųjų priemonių galiojimo terminą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė likus ne mažiau kaip 3 mėnesiams iki šiuo įstatymu nustatytų ribojamųjų priemonių galiojimo termino pabaigos teikia Lietuvos Respublikos Seimui šio įstatymo pakeitimo projektą.“

Dėl Rusijos ir jos bendrininkės Baltarusijos tęsiamos beprecedentės karinės agresijos prieš Ukrainą priežastys, dėl kurių buvo priimtas įstatymas, nėra išnykusios. Rusijos Federacijos, padedant Baltarusijai, veiksmai ir toliau daro reikšmingą neigiamą poveikį ne tik Europos Sąjungos ir Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos (NATO) šalių narių, bet ir visos Europos saugumui.

Lietuvos Respublikos Seimas 2022 m. gegužės 10 d. pripažino Rusijos Federacijos vykdomą karą prieš Ukrainą ukrainiečių tautos genocidu, o Rusijos Federaciją, kurios karinės pajėgos sąmoningai ir sistemingai renkasi bombarduoti civilinius objektus, – terorizmą remiančia ir vykdančia valstybe. Pabrėžtina, kad didžioji dauguma Rusijos piliečių palaiko savo šalies agresorės karinius veiksmus, nesiima veiksmų stabdyti savo šalies režimo agresiją, todėl atsakomybė tenka ir šios šalies piliečiams. Atsakomybė už Rusijos karą prieš Ukrainą tenka ir Baltarusijos Respublikai, nes nuo karo pradžios ši šalis leidžia Rusijai naudotis Baltarusijos teritorija, dislokuoti joje Rusijos karius. Be to, Baltarusijos veiksmai kelia grėsmę Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams ir patikimai valstybės sienos, sudarančios ir Europos Sąjungos išorinės sienos dalį, kontrolei ir apsaugai, todėl Įstatyme nustatomos ribojamosios priemonės Baltarusijos Respublikos piliečiams.

Kol kas išlieka grėsmė visuomenės rimčiai:

- dėl prieš Ukrainą vykdomos karinės agresijos daromų nusikaltimų žmoniškumui, nemažėjančių karo nusikaltimų prieš Ukrainos civilius gyventojus, vykdomo valstybinio terorizmo, nuolat daromų tarptautinės humanitarinės teisės pažeidimų, lėmusių humanitarinę ir pabėgėlių iš Ukrainos krizę;
- dėl Rusijos Federacijos atakų prieš Ukrainos civilinę ir kritinę infrastruktūrą;
- dėl Rusijos Federacijos toliau atvirai ir intensyviai išsakomų grasinimų Ukrainą remiančioms valstybėms, kartu niekinant jų nepriklausomybę, teritorinį vientisumą, puoselėjamas vertybes, istoriją ar netgi neigiant jų egzistavimą;

– dėl Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos valdžios institucijų nurodymu ar su jų žinia sudaromų palankių sąlygų vykdyti hibridines atakas ir įvairiausio pobūdžio provokacijas prieš Lietuvos Respubliką.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ir vadovaujantis Įstatymo 4 straipsnio 3 dalimi, kurioje įtvirtinta galimybė pratęsti nustatytų ribojamųjų priemonių galiojimo terminą, yra tikslinga pratęsti Įstatymo galiojimą dar vieniems metams, t. y. iki 2026 m. gegužės 2 d.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projektą parengė Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos Sankcijų grupės (vadovė Renata Jasilionytė, tel. + 370 706 52521) patarėjas Marijus Dunda, tel. + 370 706 52972, el. p. marijus.dunda@urm.lt.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu Lietuvoje galioja Lietuvos Respublikos ribojamųjų priemonių dėl karinės agresijos prieš Ukrainą nustatymo įstatymas, kuriuo nustatytos konkrečios ribojamosios priemonės Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos piliečiams. Įstatymas galioja iki 2025 m. gegužės 2 d.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymo projektu siekiama pratęsti Įstatymu nustatytų ribojamųjų priemonių galiojimą dar vienus metus – iki 2026 m. gegužės 2 dienos. Pratęsus Įstatymo galiojimą, bus užtikrinta galimybė Lietuvai dėl Rusijos Federacijos, padedamos Baltarusijos Respublikos, vykdomo karo prieš Ukrainą papildomai, greta Europos Sąjungos nustatytų tarptautinių sankcijų, nacionaliniu lygmeniu taikyti ribojamąsias priemones kaip užsienio politikos priemonę.

Įstatymu nustatytas ribojamųjų priemonių kompleksas vertintinas kaip optimalus ir suderintas; esamų grėsmių akivaizdoje šios priemonės yra reikalingos ir tikslingos, taikytinos išimtinai reaguojant į esamas grėsmes, jų taikymas nekels nepatogumų Lietuvos gyventojams.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Neigiamo poveikio priėmus Įstatymą nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimtas Įstatymo projektas įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai nedarys.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Priimtas Įstatymo projektas įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai nedarys.

8. Ar Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Įstatymo projektą, naujų teisės aktų priimti, galiojančių teisės aktų pakeisti ar pripažinti netekusiais galios nereikės.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų. Įstatymų projektuose nėra sąvokų ar jas įvardijančių terminų, kuriuos reikėtų įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos teisės aktus.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus Įstatymo projektą įgyvendinamųjų teisės aktų priimti nereikės.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymui įgyvendinti papildomų biudžeto lėšų nereikės.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Rengiant Įstatymo projektą specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Įstatymo projekto reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai žodžiai pagal Europos žodyną „Eurovoc“: tarptautinės sankcijos, ribojamosios priemonės.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.
